

ADVIES Nr. 1.440

Zitting van woensdag 19 maart 2003

Voorontwerp van wet tot wijziging van artikel 30 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten - verlenging van het rouwverlof van 3 tot 7 dagen

x x x

1.948-1
2.014-1

ADVIES Nr. 1.440

Onderwerp : voorontwerp van wet tot wijziging van artikel 30 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten - verlenging van het rouwverlof van 3 tot 7 dagen

Bij brief van 25 februari 2003 hebben mevrouw L. ONKELINX, minister van Werkgelegenheid, en de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken en Pensioenen, de Nationale Arbeidsraad verzocht dringend, en uiterlijk binnen 14 dagen, advies uit te brengen over een voorontwerp van wet dat tot doel heeft het rouwverlof van 3 dagen te verlengen tot 7 dagen.

De commissie Individuele Arbeidsverhoudingen werd met het onderzoek van deze kwestie belast.

Op verslag van die commissie heeft de Raad op 19 maart 2003 het volgende advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. ONDERWERP EN DRAAGWIJDTE VAN DE ADVIESAANVRAAG

Bij brief van 25 februari 2003 hebben mevrouw L. ONKELINX, minister van Werkgelegenheid, en de heer F. VANDENBROUCKE, minister van Sociale Zaken en Pensioenen, de Nationale Arbeidsraad verzocht dringend, en uiterlijk binnen 14 dagen, advies uit te brengen over een voorontwerp van wet tot wijziging van artikel 30 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

Dit voorontwerp van wet heeft tot doel het recht op drie wettelijke afwezigheidsdagen bij het overlijden van een naast familielid krachtens de regeling betreffende het kort verzuim uit te breiden tot 7 dagen. Deze kunnen opgenomen worden, al dan niet aaneensluitend, binnen de 13 maanden na het overlijden.

Overeenkomstig de geldende wetgeving moet de werkgever het loon gedurende de eerste drie dagen blijven betalen. De bedoeling van het voorontwerp van wet is om de werknemer voor de volgende vier dagen te laten genieten van een uitkering die wordt uitbetaald in het raam van de uitkeringsverzekering voor arbeidsongeschiktheid en waarvan het bedrag door de Koning wordt bepaald.

Met het overlijden van een "naast familielid" van een werknemer wordt meer bepaald bedoeld " het overlijden van zijn echtgeno(o)t(e), of van de persoon met wie hij wettelijk samenwoont, van zijn kind of van zijn echtgeno(o)t(e) of van de persoon met wie hij wettelijk samenwoont, van zijn vader, moeder, schoonmoeder, schoonvader de stiefvader of stiefmoeder...".

De Regering heeft zich nog niet uitgesproken over de inhoud en de budgettaire (te compenseren) impact van de voorstellen, maar wacht eerst op het advies van de Nationale Arbeidsraad.

Bij brief van 6 maart 2003 vraagt mevrouw L. ONKELINX, minister van Werkgelegenheid, bovendien haar zonder verwijl het advies van de sociale partners mee te delen over de adviesaanvraag van de heer H. DE CROO, Voorzitter van de Kamer, van 29 april 2002 over een wetsvoorstel ingediend door de heer J. WAUTERS, de dames A.-M. DESCHEEMAEKER en Z. GENOT en de heer P. TIMMERMANS, tot invoering van het rouwverlof (Stuk, Kamer nr. 1223/1 van 27 april 2001).

Dit voorstel beoogt het bestaande kort verzuim bij overlijden van een familielid te verhogen van drie tot tien dagen, die vergoed zouden worden door middel van een overheidstegemoetkoming.

Er wordt aan herinnerd dat het Bureau van de Raad tijdens zijn vergadering van 8 mei 2002 besloten had een brief te richten tot de Kamervoorzitter waarin gesteld werd dat de Raad op korte termijn deze adviesaanvraag niet kon beantwoorden omdat de problematiek best behandeld zou worden in een ruimer debat waarin alle implicaties nog niet ingeschat konden worden.

Met onderhavig advies meent de Raad ook geantwoord te hebben op de vraag van mevrouw ONKELINX van 6 maart 2003.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft de voorstellen van de ministers met bijzondere aandacht onderzocht.

A. De uitbreiding van het recht op rouwverlof

De Raad stelt vast dat het voorontwerp van wet waarover zijn advies werd gevraagd het recht op drie wettelijke afwezigheidsdagen bij het overlijden van een naast familielid krachtens de regeling betreffende het kort verzuim wil uitbreiden tot 7 dagen.

1. De leden die in de Raad de werknemersorganisaties vertegenwoordigen zijn van mening dat het voorstel om de wettelijke regeling voor afwezigheidsdagen bij het overlijden van een naast familielid uit te breiden een lovenswaardig initiatief is. Ruimte wordt gelaten voor een fundamentele behoefte uit de persoonlijke leefwereld, hetgeen moet geapprecieerd worden in het kader van de combinatie van loonarbeid met een gezinsleven.

Zij vinden evenwel dat het idee van rouwverlof in dit voorontwerp van wet geen uitwerking heeft gevonden die op hetzelfde niveau staat als de intentie.

Meer bepaald, willen zij er op wijzen dat alhoewel het recht op wettelijke afwezigheidsdagen wordt uitgebreid tot 7 dagen, hier geen 7 dagen gewaarborgd inkomen tegenover staan.

Zij zijn van mening dat voor de 4 bijkomende dagen rouwverlof de werknemer aanspraak zou moeten kunnen maken op het behoud van zijn volledig inkomen.

2. De leden die in de Raad de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen wijzen op de zeer belangrijke uitbreiding van het recht op wettelijke afwezigheidsdagen bij het overlijden van een naast familielid.

Zij menen dat het voorontwerp van wet ontegensprekelijk een groot aantal gevallen beoogt waarin de werknemer het recht op rouwverlof zal kunnen genieten. Daarnaast gaat het om een aanzienlijke verlenging van de mogelijkheid tot gewettigde afwezigheid, vergeleken met de huidige regeling (die meer dan verdubbeld wordt). Bovendien wordt een zeer ruime opvatting gehanteerd wat de termijn voor de uitoefening van het recht betreft.

Meer specifiek, speelt de uitbreiding van het recht op wettelijke afwezigheidsdagen bij het overlijden van een naast familielid op de volgende terreinen :

- Wat betreft het recht dat gecreëerd wordt : Er ontstaat een recht op rouwverlof voor een periode van 7 dagen (de huidige 3 dagen kort verzuim, betaald door de werkgever + de 4 dagen ten laste van het RIZIV). Dit betekent dat het rouwverlof meer dan het dubbele van het thans toegekende recht op afwezigheid zal omvatten.
- Wat betreft de personen die het recht kunnen genieten : alle werknemers ongeacht hun statuut of soort van arbeidsovereenkomst, dus arbeiders, bedienden, handelsvertegenwoordigers, dienstboden, thuiswerkers en studenten.
- Wat betreft de gebeurtenis die het recht opent : overlijden van de echtgeno(o)t(e) of overlijden van de persoon met wie hij wettelijk samenwoont, overlijden van een kind of kinderen van de werknemer, maar ook overlijden van een kind of kinderen van de echtgeno(o)t(e) of van de persoon met wie hij wettelijk samenwoont, overlijden van de vader of de moeder van de werknemer maar ook van de schoonvader, de schoonmoeder, de stiefvader of de stiefmoeder van de werknemer.

- Wat betreft de periode waarbinnen het recht wordt uitgeoefend : binnen 13 maanden na het overlijden. Het wetsontwerp heeft het over 7 al dan niet aansluitende dagen op te nemen binnen 13 maanden na het overlijden, terwijl voor de huidige 3 dagen kort verzuim het recht moet worden uitgeoefend binnen een periode die begint op de dag van het overlijden en eindigt op de dag van de begrafenis.

Verder wijzen zij er op dat de uitbreiding van het rouwverlof zal zorgen voor verhoogd absentisme in de ondernemingen en bron zal zijn voor bijkomende problemen inzake arbeidsorganisatie en administratieve lasten. Daarenboven zal de toename van het absentisme door deze maatregel vooral te voelen zijn bij oudere werknemers, wat niet opportuun is tegen de achtergrond van de noodzaak om de tewerkstelling in dit deel van de arbeidspopulatie te bevorderen.

Ook vinden zij dat het aangewezen zou zijn dergelijke kwesties te regelen in onderlinge afspraak tussen werkgever en werknemer hetzij in het kader van het collectief overleg, in plaats van een nieuw recht op afwezigheid in te stellen bij wijze van algemene maatregel. Zij zijn van mening dat hiervoor eventueel inspiratie kan gevonden worden in de regeling inzake verlof om dwingende redenen van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 45 van 19 december 1989.

Tenslotte menen zij dat de budgettaire impact van de uitbreiding van het rouwverlof aanzienlijk zal zijn, gelet op het grote aantal situaties waarin elke werknemer tijdens zijn loopbaan van dergelijk verlof zal kunnen genieten. Zij vinden dat de maatregel niet te verzoenen is met de noodzaak om de sociale lasten voor de ondernemingen te verminderen teneinde de tewerkstelling te bevorderen.

B. De financiering van de uitbreiding van het rouwverlof

De Raad stelt vast dat de regering zich nog niet heeft uitgesproken over de budgettaire impact van de uitbreiding van het rouwverlof.

Hij is van mening dat de regering indien zij de voorgestelde maatregel ten uitvoer wil leggen moet voorzien in een eigen overheidsfinanciering ervan buiten de sociale zekerheid, die de volledige kost moet dekken zowel van de te betalen uitkeringen in de verzekering voor arbeidsongeschiktheid, alsook van het verlies van te innen bijdragen voor die dagen rouwverlof.

Onverminderd het principestandpunt van de leden die de werkgeversorganisaties vertegenwoordigen, merken de leden die de representatieve middenstandsorganisaties vertegenwoordigen op dat, wanneer de maatregel wordt gefinancierd in het kader van de algemene rijksbegroting, wordt afgestapt van het principe van de financiering van dat soort van maatregelen door de uitkeringsverzekering voor arbeidsongeschiktheid of, meer in het algemeen, door de sociale zekerheid van de werknemers.

Die organisaties wijzen erop dat in die hypothese de vraag rijst naar de vaststelling en de financiering van analoge of gelijkwaardige maatregelen voor de zelfstandigen. Het gaat voor hen om een zaak van gelijke of gelijkwaardige behandeling van personen die in de rouw zijn.

C. Met betrekking tot de betaling van een uitkering in het raam van de uitkeringsverzekering voor arbeidsongeschiktheid

De Raad stelt vast dat het voorontwerp van wet waarover zijn advies werd gevraagd de bedoeling heeft de werknemer voor de vier bijkomende afwezigheidsdagen bij het overlijden van een naast familielid te laten genieten van een uitkering die wordt uitbetaald in het raam van de uitkeringsverzekering voor arbeidsongeschiktheid en waarvan het bedrag door de Koning wordt bepaald.

Hij is van mening dat het rouwverlof niet kan gezien worden als een kerntaak voor de uitkeringsverzekering en dus niet door haar ten laste moet worden genomen.

Hij vindt dat het hoe dan ook aangewezen is, in zoverre daarvoor de nodige budgettaire marges zouden voorhanden zijn, te voorzien in meer prioritaire behoeften voor verzekerden in arbeidsongeschiktheid.

In verschillende adviezen van het Beheerscomité van de uitkeringsverzekering voor werknemers van de Rijksdienst voor Ziekte en Invaliditeitsverzekering, het laatste op 19 september 2001, wordt aangegeven dat prioriteit moet gegeven worden aan de werknemers die het slachtoffer zijn van een langdurige arbeidsongeschiktheid.

In dit kader wijst de Raad op de wanverhouding die bestaat tussen, enerzijds, het loon en de sociale bijdragen die op het loon moeten betaald worden en, anderzijds, de vervangingsuitkering bij arbeidsongeschiktheid.
